

VALPROGRAM

ETT TRYGGT SÖRMLAND SOM HÅLLER IHOP

**SVENSKA MODELLEN
SKA UTVECKLAS INTE AVVECKLAS!**

Socialdemokraterna
I LANDSTINGET SÖRMLAND

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Vi bygger Sörmland för framtiden	3
Tillit och trygghet i en ny tid	3
Regional utveckling för välfärden.....	4
Näringslivsutveckling	4
Infrastruktur	4
Bredband och digitalisering.....	5
Vi bygger en region där du kan utvecklas	6
Kultur	
Utbildning/bildning	6
Kompetensförsörjning	6
En attraktiv arbetsgivare för framtiden.....	8
Vi bygger ett friskare Sörmland	9
En jämlik och jämställd hälsa i hela Sörmland.....	9
En hälsosam uppväxt	10
Ett hälsosamt åldrande	10
Vi bygger framtidens hälso- och sjukvård.....	12
En tillgänglig nära vård	12
En tillgänglig specialistvård	12
En digitaliserad hälso- och sjukvård.....	13
Psykisk hälsa.....	13
Vi bygger en hållbar region	14

VI BYGGER SÖRMLAND FÖR FRAMTIDEN

Sverige är ett bra land att leva i och Sörmland är ett bra län att leva i. Det finns en närhet till både natur och storstadsmiljö. Sörmland är landets mest dynamiska arbetsmarknad. Våra vårdcentraler och sjukhus levererar en hälso- och sjukvård av bra kvalitet och tillgängligheten ökar. Det är ordning och reda - både i landstingets ekonomi och i dess organisation. Åtgärderna för att bli en ännu bättre arbetsgivare har burit frukt och landstingets medarbetare är till stor del nöjd med sin arbetsgivare.

Den svenska modellen, vår gemensamma välfärdsmodell, bidrar till det som gör Sverige och Sörmland fantastiskt. Därför ska den utvecklas - inte avvecklas. Svenska modellen bygger på att alla bidrar, att alla som kan jobba ska jobba. Alla bör ta sitt ansvar för sin egen och landets framtid. Samtidigt ska samhällets skydd finnas för alla när det behövs. Med en välfärd som fungerar och omfattar alla ökar den enskilda människans frihet och möjligheterna att förverkliga sina livsdrömmar blir fler. Det är grunden för socialdemokratisk politik. Därför prioriterar vi socialdemokrater investeringar i vår gemensamma välfärd. Hälso- och sjukvård, utbildning, kultur, infrastruktur och bostäder går före skattesänkningar.

Tillit och trygghet i en ny tid

Världen, Sverige och Sörmland förändras. Allt snabbare globalisering, urbanisering och digitalisering ställer särskilt höga krav för att hålla ihop samhället. Sverige behöver en sammanhållen politik nationellt, regionalt och lokalt. De senaste fyra åren har Sverige bytt riktning. 250 000 fler jobbar idag. Välfärden har börjat repareras genom stora satsningar på skolan och hälso- och sjukvården. Klyftorna minskar tack vare sänkt pensionärsskatt, höjda barnbidrag och en aktiv arbetsmarknadspolitik som lett till lägre arbetslöshet. Polisen har tillförts resurser. Straffen har skärpts och samhället för en kompromisslös kamp mot brottsligheten. Även migrationspolitiken har stramats upp.

Vi brottas fortfarande med stora utmaningar. Tillgängligheten till vården är otillräcklig, vården är ojämlik och Sverige har under lång tid tagit alltför lätt på integrationsproblemen. Vi lever i en ny tid där brottslighet, attacker mot blåljuspersonal, desinformation och terrorism bidrar till en upplevd otrygghet och oro. Därför är det viktigt att vi tillsammans håller ihop och bygger ett sammanhållet land. Samhället går att förändra.

I Sörmland tar vi hälso- och sjukvårdens utmaningar på största allvar. Vi har påbörjat en nybyggnation av våra sjukhus, infört avgiftsfri primärvård och arbetet med trygg och säker hemgång. Alla typer av förstörelse och skadegörelse på offentlig egendom eller hot mot patienter och medarbetare är oacceptabel. Patienter och medarbetare inom hälso- och sjukvården ska känna sig trygga därför satsar vi på trygghet och säkerhetsåtgärder. Alla sörmlänningar har rätt att känna sig trygga i sin vardag.

Ordning och reda i ekonomin har alltid varit en socialdemokratisk hederssak. Det skapar goda förutsättningar för en trygg och bra vård i hela länet samt säkerställer en bra vård för dem med störst behov. Vi följer noga upp de ekonomiska risker och hinder som finns, inte minst vårdens kostsamma och patientosäkra beroende av bemanningspersonal.

Våra medborgar- och patientundersökningar visar att sörmlänningens förtroende för hälso- och sjukvården ökar. Det skapar trygghet och framtidstro och vi socialdemokrater vill fortsätta leda detta arbete. Region Sörmland ska finnas till för invånarna. Vi prioriterar en stark och välfungerade välfärd istället för skattesänkningar, nedskärningar och privatiseringar.

REGIONAL UTVECKLING FÖR VÄLFÄRDEN

Regional utveckling handlar bland annat om kompetensförsörjning, näringslivsutveckling, infrastruktur och kollektivtrafik. Allt som gynnar utvecklingen i en region leder till ökad tillväxt vilket möjliggör en ännu bättre välfärd. Regional utveckling bidrar till att företagen hittar rätt kompetens och kan anställa. Det bidrar till att kommuner och regionen kan fortsätta leverera den service och de tjänster som sörmlänningen behöver. Region Sörmland skapar ännu bättre förutsättningar för en väl fungerande utbildnings- och arbetsmarknad. Det ökar länets innovations- och attraktionskraft.

Målet med den socialdemokratiskt ledda regeringens forskningspolitiska proposition ”Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft” är att Sverige ska vara en ledande kunskapsnation och ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer. Innovation handlar om att möta dagens och morgondagens behov med nya lösningar som omsätter idéer i verklig förändring för människor, organisationer och samhällen. Vi vill skapa bättre karriärmöjligheter för yngre forskare i Sörmland.

Näringslivsutveckling

Vi socialdemokrater vill ha en öppen och kreativ region. En region präglad av öppenhet, mångfald, jämställdhet, tolerans, kreativitet, innovation och entreprenörskap. Sörmland har en lång industrihistoria och har fortfarande en relativt stor tillverkningsindustri. Näringslivet genomgår en stor förändring. I omställningsarbetet är insatser och projekt inom ramen för EU:s strukturfonder viktiga för att utveckla innovativa företag, hjälpmedel och digitalisering. Regionen ska stödja en aktiv företags- och branschutveckling och medverka till en utveckling av kompetensförsörjningen i samverkan med bland andra Mälardalens högskola, ALMI, Munktell science park och arbetsmarknadens parter. Fler människor ska få jobb genom nya etableringar, växande företag och fler bostäder. Även sjöfarten och därmed Oxelösunds hamn är en viktig del av den Sörmländska tillväxtregionen. Skavsta ska även i framtiden fungera som en regional tillväxtmotor. Skavsta är en central del i näringslivsutvecklingen och bidrar till ökat resande till och från Sörmland.

Vi sörmlänningar vet vilken fin region vi lever i och vad länet kan erbjuda för de som besöker oss. Att stärka regionens varumärke är viktigt i den rådande globala konkurrensen vi lever i. Turism och besöksnäringen är den snabbaste växande näringen i Sörmland. Arbetet med att stärka kompetensen kring turism och besöksnäring stärks i den nya regionen då allt samlas under en huvudman. Kulturella och kreativa näringar bidrar förutom till den ekonomiska tillväxten även till kulturutveckling, arbetstillfällen, ökad turism, attraktivitet och en god livsmiljö. Region Sörmland kan i rollen som regionalt utvecklingsansvarig stärka entreprenörskap och företagande inom kulturella och kreativa näringar i Sörmland.

Infrastruktur

Sörmland har ett starkt geografiskt läge med stor potential. Länet och dess kommuner är strategiskt placerade för att attrahera etableringar som skapar nya jobb och ökad tillväxt. Goda kommunikationer och tillgång till rätt kompetens är avgörande faktorer för utveckling.

Hela Sörmland ska vara en integrerad del av Stockholms- och Mälardalsregionen. Förbindelserna på såväl väg som järnväg måste förbättras i länet för att ta vara på den potential som närheten till Stockholm medför. Den spårbundna trafiken är viktig för ett hållbart och effektivt transportsystem. Att färdigställa Ostlänken, fortsätta utbyggnaden av dubbelspår på Svealandsbanan och öka kapacitet och funktionalitet på Västra stambanan är viktiga insatser för hela länets utveckling.

Vi vill prioritera resurser som ger en robustare järnväg med ökad kapacitet, som ger invånare och företag en tillförlitlig järnväg utan störningar. När det gäller vägar är det framför allt bostäderna i mellersta Sörmland, t ex riksväg 52 och 55 som behöver åtgärdas.

Inom länet behövs förbättringar av tvärförbindelser. På vägsidan gäller det främst den räta linjen 56 och riksväg 53 mellan Eskilstuna och Nyköping. På järnvägssidan behövs förbättrad förbindelse på UVEN mellan Uppsala och Norrköping.

Bredband och digitalisering

I bygget av framtidens Sörmland är det viktigt att hela länet kan vara uppkopplat för att kunna ta del av det informationsflöde som sker digitalt. Snabbt bredband och en pålitlig mobiltäckning är en förutsättning för att bo, leva och verka – både i länets centralorter och på landsbygden. En bra uppkoppling är en viktig grund för att exempelvis sköta kontakter med myndigheter, läsa nyheter, föra dialog med barnens skola och i det sociala livet. Arbetet med att på bred front driva på utbyggnaden av bredband i hela länet kommer att fortsätta. Jämlikheten tar sig olika uttryck och tillgången till uppkoppling och mobiltäckning är en viktig del i vår strävan efter ökad jämlikhet. Vi ska framåt tillsammans och då är det viktigt att folk i hela länet får ta del av våra investeringar.

Vi socialdemokrater vill

- Utveckla Stolt mat i Sörmland som ett verktyg för att öka arbetstillfällena inom jordbruks-, besöks- och turistnäringen
- Skapa bättre karriärmöjligheter för yngre forskare

VI BYGGER EN REGION DÄR DU KAN UTVECKLAS

Människans frigörelse är en viktig del i socialdemokratisk politik. Alla - oavsett kön, klass, sexuell läggning eller etnisk bakgrund - har rätt att förverkliga sina drömmar, ambitioner och idéer. I en region där individen kan utvecklas och förverkliga sig själv har kultur, utbildning och bildning en självklar plats.

Kultur, utbildning och bildning är viktigt för utvecklingen av det lokala samhället och regionen. Det bidrar till demokratisk medvetenhet och utvecklingskraft. Samhället blir starkare av samarbete. Samarbetet mellan regionen, kommunerna, näringslivet och det civila samhället skall stärkas. Då skapas de allra bästa förutsättningarna för både individer och samhälle att utvecklas positivt. Sörmland ska vara en kunskapsregion, en region med god och hög utbildning som har en väl fungerande kompetensförsörjning och hög innovationsförmåga. Möjligheten för arbetsgivare och arbetstagare att mötas i ett större geografiskt område främjar den regionala utvecklingen

Kultur

I ett demokratiskt samhälle främjar ständiga möten mellan människor ett öppet samhällsklimat. Dialog skapas i samtalet, genom konsten, i text, bild och ton. Genom möten på olika arenor skapas insikter om och förståelse för egna och andras förutsättningar, vilja och drömmar. I tider av stora utmaningar krävs särskilda insatser och våra regionala institutioner är viktiga aktörer som har mycket att bidra med i den regionala och lokala samhällsutvecklingen. Så väl upplevelse av professionell kultur som det egna skapandet ska främjas.

Socialdemokraterna utgår alltid ifrån att kulturen är till för alla sörmlänningar oavsett socioekonomiska förutsättningar och kommer även fortsättningsvis att prioritera ett rikt kulturliv för alla. Arbetet med den offentliga konsten på våra sjukhus, vårdcentraler och inrättningar behöver utökas. För att skapa delaktighet i det arbetet vill vi att barnen ska involveras i skapandet av de barnväntrum som växer fram.

Utbildning/bildning

I Sörmland har vi en stark folkbildningstradition. Länets folkhögskolor och studieförbund är viktiga aktörer i en tid där integrationsutmaningar, digitala klyftor och en relativt låg bildningsnivå är viktiga utmaningar. Vi ser folkbildningen som en viktig resurs för att bidra till det livslånga lärandet och möta de krav och behov som samhället ställer. Länets folkhögskolor är också en tillgång och resurs då de med sin flexibla utbildningsform kan erbjuda utbildningar inom bristyrken och rusta studerande att kunna etablera sig på dagens arbetsmarknad.

MDH - Mälardalens Högskola är en viktig aktör för Sörmland. Högskolan har stor betydelse för Sörmlands fortsatta utveckling och kompetensförsörjning av såväl bredd- som spetskompetens. Socialdemokraterna ser det som självklart att regionen och dess kommuner tillsammans med näringslivet medverkar till att stötta och utveckla MDH. Det finns stora möjligheter inom områden som automatisering, digitalisering, teknik och välfärd. Det är viktiga områden för näringslivsutveckling och för välfärdens kompetensförsörjning. Vi vill att högskolan ska bli ett universitet för att få ökade forskningsresurser vilket skulle gynna såväl regionens näringsliv och den offentliga verksamheten.

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är och kommer fortsätta vara en utmaning för regionens arbetsgivare. Att kunna anställa rätt medarbetare med rätt kompetens är en förutsättning för att företag ska kunna bildas, att etablerade företag ska kunna behålla sin konkurrenskraft och utvecklas ytterligare. Det är även en

förutsättning för att vi ska ha en väl fungerande offentlig sektor. Redan idag har våra sörmländska arbetsgivare svårigheter med att rekrytera samtidigt som vi har alltför hög arbetslöshet. Vi behöver bli ännu bättre på att se till så att länets utbildningsbehov stämmer överens med vad arbetsgivarna behöver.

Vi socialdemokrater vill

- *Att barn blir delaktiga i utsmyckning av våra barnvåntrum*
- *Bidra till etablering av lärcentrum i hela länet*
- *Våra delaktiga i skapandet av regionala yrkesvuxenutbildningar*
- *Utveckla Teknikcollege och Vård- och omsorgscollege så att det bättre bidrar till den regionala kompetensförsörjningen*
- *Utveckla samarbetet med Mälardalens högskola så att högskolan finns i alla delar av länet*
- *Stötta nyföretagande och entreprenörskap i regionen*
- *Att Sörmland ska få fler yrkeshögskolor*

EN ATTRAKTIV ARBETSGIVARE FÖR FRAMTIDEN

Region Sörmland ska vara en attraktiv arbetsgivare som erbjuder medarbetare goda villkor och möjligheter till personlig utveckling. För det krävs en sammanhållen och progressiv personalpolitik. Vi socialdemokrater har under den nuvarande mandatperioden tagit stora kliv i rätt riktning för att landstinget skall bli en mer attraktiv arbetsgivare, bland annat har den mest omfattande löneförhöjningen i landstingets historia genomförts. Men vi kan inte slå oss till ro med detta. Hälso- och sjukvårdssverige upplever idag en mycket stor brist på vårdpersonal. För att behålla medarbetare och rekrytera nya krävs att landstinget fortsätter vara en attraktiv arbetsgivare. Arbetet med att minska beroendet av hyrpersonal måste intensifieras. Ingen medarbetare med ambitionen att utveckla sig i sitt yrke eller forska ska vilja lämna regionen.

Vi kan se att nästan 90 procent av våra medarbetare kan rekommendera sin arbetsplats till andra. En orsak till det är våra satsningar på att stärka ledarskapet. Satsningen på en sammanhållen chefs- och ledarakademi ska fortsätta. Förutsättningarna för kompetensutveckling ska förbättras och möjligheter för medarbetaren att göra karriär inom regionen ska öka. Den interna rörligheten skall stärkas genom vår interna arbetsförmedling.

En viktig del för att kunna fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare är att samarbetet mellan arbetsgivare och de fackliga organisationerna fungerar. Därför ska detta arbete stärkas. Heltids- och tillsvidareanställning skall vara norm i regionens samtliga verksamheter. Det bidrar till att uppfylla rollen som en attraktiv arbetsgivare och möjliggöra en god levnadsstandard för våra medarbetare. Tjänsternas utformning skall vara hållbar i den meningen att arbetsuppgifterna och schemalaggningsen inte skall leda till stress och sjukskrivningar. Möjlighet till återhämtning och rekreation är en viktig del i den goda personalpolitiken. Vi skall motverka delade turer och arbete på obekvämt arbetstid samt förbättra möjligheter för återhämtning och vila för de som arbetar natt och helg.

Forskning visar att vårdpersonal ägnar en allt större del av sin arbetstid till administrativa sysslor. Ett arbete med att lägga över administrativa uppgifter på servicepersonal så att vårdpersonalen kan fokusera på den typ av arbete som den är utbildad för har påbörjats och behöver utvecklas ytterligare. Genom införandet av Framtidens vårdinformationssystem, som nu är under upphandling, kommer även dubbelarbetet med att gå in och ut ur olika system minska.

Vi socialdemokrater vill

- *Att vi ska ha Sveriges friskaste medarbetare*
- *Att alla medarbetare ska ha en egen kompetensutvecklingsplan*
- *Höja friskvårdsbidraget för regionens anställda*

VI BYGGER ETT FRISKARE SÖRMLAND

Sörmlänningen ska känna sig trygg med att vården finns där när den behövs. Vården ska utgå ifrån individens behov och dess förutsättningar. Alla sörmlänningar ska erbjudas en trygg och tillgänglig vård. Sörmland ska vara Sveriges friskaste län år 2025. Det är en hög målsättning med tanke på de hälsorelaterade utmaningar vi har i vårt län. Vi är övertygade om att målet är möjligt att nå om vi fortsätter utveckla det förebyggande arbetet och de hälsofrämjande insatserna i både kommun och region. Ett framgångsrikt förebyggande arbete handlar både om generella insatser, till exempel screening, till riktade insatser för en viss målgrupp, t ex rökavvänjning för blivande föräldrar och förebyggande insatser mot fetma. Hälsofrämjande insatser handlar exempelvis om hälsosamtal inom Sörmlands Hälsoprogram och hälsoskola för nyanlända. Vi anser att en primärvård med ett brett och tydligt folkhälsouppdrag kommer ge sörmlänningen en mer tillgänglig och högkvalitativ hälso- och sjukvård, vilket bidrar till att minska ojämlikheten i länet. Tillsammans bygger vi ett friskare Sörmland.

En liten, men viktig och tydlig signal, är att vi vill byta namn på våra vårdcentraler till hälsocentraler. Diabetes typ 2 är en folksjukdom som blir allt vanligare på grund av det växande samhällsproblemet med övervikt och bristande motionsvanor. Sjukdomen kan ge sig till känna under graviditeten som graviditetsdiabetes. Det är angeläget att upptäcka sjukdomen för att undvika såväl direkta som sena komplikationer hos kvinnan och barnet. Därför vill vi införa screening av samtliga gravida kvinnor för graviditetsdiabetes.

En jämlik och jämställd hälsa i hela Sörmland

Det finns systematiska skillnader i hälsa mellan könen och mellan samhällsgrupper. Personer med lägre utbildning har kortare medellivslängd och högre dödlighet än personer med lång utbildning. Kvinnor har i många avseenden sämre hälsa än män. Även barns hälsa påverkas av familjebakgrund. Uppväxten har på många sätt en avgörande betydelse för utveckling och hälsa senare i livet. En jämlik och jämställd hälsa handlar om att skillnader i hälsa synliggörs för att sedan motverkas systematiskt. Alla sörmlänningar ska ha samma förutsättningar att få en trygg och god vård.

Prognoser från bland annat folkhälsomyndigheten visar att antalet personer som insjuknar i cancer kommer att öka kraftigt de kommande 20 åren. Dessutom kommer fler leva längre med sin cancer i takt med att diagnostisering och behandling av cancer blir bättre. Det ställer högre krav på vård och rehabilitering. För att öka människors trygghet, möta den prognosticerade utvecklingen, minska regionala skillnader och korta väntetider behöver den Sörmländska cancervården förstärkas.

Varje människa är unik, men människovärdet är lika. Alla människor är lika mycket värda och har rätt att bli behandlade med respekt. Ingen människa har rätt att döma eller trampa på en annan. Arbetet med att stötta kvinnojourerna, brottsofferjourerna och stärka personalens kompetens i HBTQ-frågor fortsätter.

Rätten för alla att tillgodogöra sig en hälso- och sjukvård i framkant förutsätter tillgänglighet och delaktighet på lika villkor. Människor med funktionsnedsättning har ofta sämre möjligheter att använda sig av den service som andra kan ta för given. I Sörmland ska inte byråkratin sätta gränserna för den samhällsservice personer med funktionsnedsättning har rätt till. Därför ska regionen, länets kommuner och övriga vårdgivare samverka för att riva byråkratiska hinder för den enskilde. Forskning visar att personer med funktionsnedsättning har sämre hälsa än befolkningen generellt. Detta vill vi socialdemokrater förändra. Individuella vårdplaner, där kommuner och landstinget, gemensamt med den enskilde planerar och följer upp insatser är en viktig faktor för att minska ohälsan.

En hälsosam uppväxt

Alla barn har rätt till en god start i livet och en trygg uppväxt. Alla föräldrar ska känna sig trygga att föda barn på våra förlossningsavdelningar. Våra barnavårdscentraler ger tillsammans med våra familjecentraler föräldrar ett bra stöd under barnens uppväxt, både i enskilda möten och i föräldragrupper.

Familjecentraler och vårdcentraler ska ha utbildad personal som bemöter gravida funktionsnedsatta kvinnor. Ett förebyggande arbete mot övervikt och fetma hos barn ska ske på barnavårds- och familjecentraler. Kommunernas elevhälsa har en nyckelroll för att möta elever med hälsoproblem. Samverkan mellan kommun och region ska stärkas.

I vår enkätundersökning om barn och ungdomars levnadsvanor, livsvillkor och hälsa kan vi se att bruket av alkohol och tobak minskar men att den psykiska ohälsan ökar. Arbetet med att göra barnpsykiatri mer lättillgänglig genom samtalsmottagningar för barn och unga med lättare psykisk ohälsa har varit lyckad. Ungdomsmottagningarna i regionen är bra och viktiga verksamheter för att ge ungdomar råd och stöd i samlevnadsfrågor. Tidig upptäckt innebär tidiga insatser.

Regionen erbjuder redan idag utbildning till högstadiel elever för att förbättra den psykiska hälsan och minska risken för självmord. Målsättningen är att alla elever i årskurs 8 ska få ta del av utbildningen. Internet är en naturlig arena att verka på för många barn och unga. Därför är det viktigt att regionen också finns där och att hjälp och stöd även finns tillgängligt digitalt.

Ett hälsosamt åldrande

Sörmland ska vara ett län som är i framkant med äldrefrågorna och varje sörmlänning ska känna sig trygg med att de får uppleva ett hälsosamt åldrande. Viktiga faktorer för äldres hälsa är goda levnadsvanor och den sociala gemenskapen. Därför vill vi fortsätta stödja de sörmländska pensionärsorganisationerna och stärka sambanden mellan region, kommuner och frivilligorganisationer.

Inom ramen för det hälsosamma åldrandet är screening en viktig hälsoförebyggande åtgärd. Med screening kan åkommor upptäckas tidigare och påverka livssituationen. Screening bör utvecklas som verktyg. Socialdemokraterna vill införa screening mot osteoporos så kallad benskörhet och hörselnedsättning. En seniormottagning är en särskild mottagning där kompetens samlas i ett team och skapar ett tryggt omhändertagande för äldre patienter. Denna typ av mottagningar ska finnas tillgänglig för alla äldre.

Äldre personer riskerar oftare än andra att bli sjuka. Det vill vi motverka med hjälp av vaccinationsprogram för alla som fyllt 65 år. Med ett kostnadsfritt vaccin mot influensa, bältros och pneumokocker, som kan leda till lunginflammation minskar risken för sjukhusvård och följsjukdomar.

Äldre och kroniskt sjuka besöker vården mer frekvent än andra samhällsgrupper. Med den breda sjukdomsproblematiken som ofta återspeglas har hälso- och sjukvården ett större ansvar att följa upp med ordentliga tidsplaner. Ett patientkontrakt ska upprättas. Kontraktet ska innehålla information om vilka insatser, behandlingar och operationer som planeras tillsammans med en tidplan. Då undviks att patienten själv behöver söka sig runt till olika vårdinstanser. Kontraktet blir en fortsättning i arbetet för trygg och säker hemgång med gemensam vårdplanering. I grunden handlar det om att erbjuda de mest sjuka sörmlänningarna en god service och ett gott bemötande.

Vi socialdemokrater vill

- *Att ingen förälder till ofödda barn ska röka*
- *Införa glukosbelastningstest för alla gravida*
- *Utveckla förebyggande insatser mot barnfetma*

- *I samverkan mellan kommuner, regioner och andra aktörer stärka det förebyggande arbetet för att motverka den psykiska ohälsan bland barn- och ungdomar*
- *Utveckla samarbetet mellan kommun och region kring barn och ungdomar*
- *Att alla elever i årskurs 8 utbildas för att motverka psykisk ohälsa och suicid.*
- *Att hälsoskolor breddas till fler målgrupper*
- *Införa screening för hörselnedsättning*
- *Införa screening för benskörhet (osteoporos)*
- *Inrätta seniormottagningar på våra vårdcentraler*
- *Införa kostnadsfri seniorn vaccination för alla över 65 år*
- *Höja åldersgränsen för Sörmlands Hälsoprogram till 70-år*
- *Höja åldersgränsen för mammografi till 74 år*
- *Införa patientkontrakt för att stärka patientens ställning och korta de samlade väntetiderna för personer med många vårdkontakter*
- *Att provtagning för prostatacancer ska erbjudas inom ramen för Sörmlands Hälsoprogram*

VI BYGGER FRAMTIDENS HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Att bygga framtidens hälso- och sjukvård handlar om mer än att bygga nya sjukhus. Patienternas och anhörigas delaktighet i vården ska förbättras och att det ska bli enklare att söka och få rätt vård. Kroniker och multisjuka patienter ska få ett bättre omhändertagande för att minska onödig vård. Att använda de möjligheter som digitalisering ger på rätt sätt. Det handlar om att lyckas rekrytera och behålla de medarbetare vi behöver och att rätt personal gör rätt saker. För oss socialdemokrater är det självklart att inte betalningsförmågan spelar roll för vilken kvalitet på vård du får utan det är behovsprincipen som gäller. Det är också självklart att individen i allra högsta grad är med och bidrar i utformningen av vården. En trygg och god vård för alla sörmlänningar är en del i att utveckla den svenska modellen.

En tillgänglig nära vård

Den nära vården, den vård som är vanligt förekommande ska finnas lätt tillgänglig. Primärvården är basen i den sörmländska hälso- och sjukvården och garanten för en nära vård för länets invånare. Mer vård kan och ska ges i hemmet genom egenvård, digitalisering av tjänster och mobila team. Detta ställer krav på att framtidens vård blir än mer personcentrerad. Som hjälp i arbetet med att ha med brukaren/patienten i utformningen av vården vill vi fortsätta arbeta med brukarmedverkan och brukarrevisioner. Vi vill även att särskilda patientstödjare ska finnas i verksamheten för att stötta både patienterna och ett förändrat arbetssätt.

En del av den nära vården sköts av kommunen; genom elevhälsan, hemtjänsten, socialtjänstens missbruksvård och hemsjukvården. Här behöver kopplingen mellan kommunens vård till den vård regionen bedriver bli ännu bättre. Detta är särskilt tydligt inom missbruksvården. Målet är givetvis att ingen ska falla igenom vårt gemensamma skyddsnät och att insatserna ska ske så tidigt som möjligt i samverkan med och kring individen.

Ett mycket lyckat arbete med den nära vården för patientens bästa har varit vår hjärtsviktsprocess som blivit nationellt uppmärksammat. Vi vill bygga vidare på dessa tankar och i ett första skede införa en liknande process för den som har KOL.

En tillgänglig specialistvård

Vi vet att sörmlänningen är villig att resa för att få den bästa möjliga vården. Det är bra, för dagens vård blir allt mer specialiserad och all vård varken kan eller ska ges på våra sjukhus. Den så kallade nivåstruktureringen då högspecialiserad vård koncentreras till färre sjukhus måste fortsätta. Däremot ska den vård som sörmlänningen är i behov av ofta finnas tillgänglig på antingen Mälarsjukhuset, Nyköpings lasarett eller Kullberga sjukhuset. Tillgänglighet har blivit bättre mellan 2015-2018 och vi ska fortsätta arbetet med att korta väntetiderna ytterligare.

Det är och har varit stora problem med överbeläggningar på våra sjukhus. Överläggningarna beror på att det har varit svårt att hålla vårdplatser öppna på grund av sjuksköterskebrist och att kommunerna har haft svårt att ta hem färdigbehandlade patienter. Här har krafttag tagits och arbetet med att bli en mer attraktiv arbetsgivare börjar ge resultat. Att öppna ofrivilligt stängda vårdplatser är prioriterat och arbetet behöver noggrant följas upp. Självdialys har under senare år utvecklats runt om i landet. Att låta patienterna få makten över sin egen sjukdom är en viktig fråga inom vården och omsorgen. Vi vill öppna upp våra tre sjukhus för att möjliggöra för njurpatienter att själva sköta sin dialys.

För att öka tryggheten i sjukvården vill vi förstärka ambulanssjukvården i länet. Tidigare har vi infört första insatsbil både i den södra och norra länsdelen. Vi ser ett behov av en sådan bil även i den västra länsdelen.

En digitaliserad hälso- och sjukvård

Digitalisering, allt ifrån sensorteknik till automatisering och integrerade journalsystem till avancerad dataanalys och artificiell intelligens kommer att förändra hälso- och sjukvården i grunden. Digitaliseringen ger oss även verktyg att behålla en allmänt finansierad sjukvård av hög kvalitet trots att vårdbehovet och efterfrågan på hälso- och sjukvård ökar. I Sörmland samlas detta under beteckningen ”Framtidens vårdinformationssystem”. Vi ser att Sörmland har alla förutsättningar att vara ledande region för att väsentligt öka omställningstakten till en digitaliserad vård med patienternas och medarbetarnas bästa i fokus.

Psykisk hälsa

På samma sätt som alla har rätt till en god fysisk hälsa har alla rätt till en god psykisk hälsa. Den psykiska ohälsan är dock utbredd och ökar. För att kunna motverka utvecklingen behövs bättre samverkan mellan kommun, region och andra aktörer. Tillgången till psykologisk behandling måste också stärkas. Utvecklingen av psykolog- och kuratorskompetens inom primärvården, psykiatriska mobila team och internetbaserade behandlingsmetoder ska fortsätta. Liksom kompetensen om psykisk ohälsa hos läkarkåren inom primärvården. Vi vill pröva brukarstyrda inläggningar, där patienten och inte läkaren avgör när denne behöver slutenvård. Det finns även evidens om att fysisk aktivitet är bra för den psykiska hälsan. Därför vill vi att fysisk aktivitet på recept ska användas ännu mer.

Suicid är den vanligaste yttre dödsorsaken. Det tar fler liv än i trafiken. Suicid är den slutliga konsekvensen av ett psykiskt lidande som är outhärdlig för den drabbade. Arbetet med suicidprevention behöver intensifieras. Vi vill införa en nollvision för suicid med det långsiktiga målet att ingen ska begå suicid eller skadas allvarligt till följd av suicidförsök.

För att förebygga suicid men även för andra akuta psykiatriska besvär vill vi utveckla våra mobila team inom psykiatrin.

Vi socialdemokrater vill

- *Införa patientstödjare*
- *Införa en KOL-process i den nära vården*
- *Införa patientkontrakt för kroniskt sjuka och äldre*
- *Införa tak för antalet listade per allmänläkare i vår egen primärvård*
- *Att möjligheten att boka återbesök digitalt ska finnas*
- *Att självdialys ska finnas på Mälarsjukhuset, Nyköpings lasarett, Kullbergiska sjukhuset*
- *Utveckla brukarstyrda inläggningar i psykiatrin*
- *Att Sörmland ska ha en nollvision för suicid*
- *Att mobila äldreteam och barnteam ska finnas i hela länet*
- *Att förstärka barn- och ungdomspsykiatrin utredningsinsatser inom den neuropsykiatriska vården*
- *Att det ska finnas en första insatsbil även i den Västra länsdelen*

VI BYGGER EN HÅLLBAR REGION

Vikten av att ta ansvar för miljön ska inte ses som en börda utan om att ta vara på möjligheter. Människan och samhällets utveckling bör stå i centrum om miljöarbetet ska lyckas. Utan en hållbar värld, ett hållbart Sverige och ett hållbart Sörmland finns ingen framtid. För oss som framåtsyftande rörelse är en ekologisk, social- och ekonomisk hållbar utveckling grunden för all politik. En politik som utjämnar sociala skillnader och värnar miljön för framtida generationer. Den största utmaningen för regionen är att minska vår egen klimatpåverkan och resursförbrukning. Infrastrukturen och transporter, både person- och gods, måste präglas av hållbarhet. Vi fortsätter arbetet med att reducera klimatpåverkan av regionens verksamheter genom att driva på arbetet med att hitta de mest miljövänliga alternativen. Vi ser att vi som offentlig aktör måste gå före och därför vill vi ha en vision om en fossilfri region år 2030. Socialdemokraterna är en kraft för en miljödriven utveckling.

Vår matproduktion står för en del av regionens klimatpåverkan, samtidigt slängs alltför mycket av den mat som produceras i våra kök. Därför ska regionen föregå med gott exempel och minimera det egna matsvinnet.

För att kunna bygga en hållbar region måste vi blicka framåt och utveckla innovativa lösningar som kan underlätta en grön omställning. Solcellspanelerna på våra tak på Nyköpings lasarett och parkeringshuset vid Mälarsjukhuset ger en effekt som klarar att förse nära nio normalvillor med el under ett helt år. Vi ser att dessa investeringar bär frukt och vill fortsätta prioritera en grön omställning. I det arbetet är fortsatta investeringar i solceller centralt. Regionens ska även stimulera etableringen av energiparker i de sörmländska kommunerna.

Socialdemokraterna ska fortsätta prioritera en väl fungerande och prisvärd kollektivtrafik. Kollektivt resande både inom- och utomlän ska vara enkelt. Sörmlands tillväxt behöver pålitliga och miljövänliga persontransporter i länet. Vi ser hur förbindelserna med såväl väg som järnväg måste förbättras i länet. Vi är en del av Mälardalen och ska hela den större regionen fungera så måste Sörmland ha bättre kommunikationer. Byggnationen av Ostlänken är därför en viktig del för att integrera Stockholm och södra Sörmlands arbetsmarknad. Samtidigt är det viktigt att resandet med tåg fortsätter att förenklas och därför vill vi socialdemokrater införa en Region Express på Svealandsbanan för att korta restiderna. Vi vill även att det ska vara timestrafik på alla tre stambanor. Det behöver också gå fler tåg under rusningstid. Dessutom ska antalet turer på kvällar och helger öka.

Vi behöver utveckla arbetet med digitala möten och använda oss av modern teknik för att minska vårt vardagliga resande. Vid resa ska de mest hållbara alternativen uppmuntras. Elbilismen är på frammarsch och det finns idag laddstolpar vid våra sjukhusparkeringar. Det av stor vikt att vi kan fortsätta utveckla regionens laddinfrastruktur och vi vill att regionen tillsammans med kommunerna tar fram en utbyggnadsstrategi för detta.

Rätt läkemedel i lagom dosering lindrar och botar sjukdom. Okunskap och tidsbrist kan vara orsak till att för mycket antibiotika och smärtstillande mediciner ibland skrivs ut. Det kan leda till att onödiga läkemedelsrester hamnar i vårt avloppsvatten. Inom regionens verksamhet ska vi arbeta för bättre reningsteknik och motverka förskrivningsproblematiken.

Vi socialdemokrater vill

- *Att Region Sörmland ska vara fossilfritt 2030*
- *Minimera matsvinnet*
- *Fortsatta investeringar i förnybara bränslen för en trygg och miljövänlig el- och värmeförsörjning.*
- *Utveckla avloppsreningen vid våra sjukhus*

- *Fortsätta våra investeringar i en miljövänlig fordonsflotta*
- *Att införa en Region-Express på Svealandsbanan för att korta restiderna*
- *Att det ska vara timmestrafik på våra stambanor och UVEN*
- *Att regionen och kommunerna tar fram en utbyggnadsstrategi för laddinfrastrukturen*
- *Minska plastkonsumtionen*
- *Öka inköpen av klimatsmart, ekologiskt och Fairtrademärkta produkter*
- *Ta ansvar för att regionens upphandlingar inte skadar vare sig miljö eller människor.*
- *Använda oss av innovationsupphandlingar som ett sätt att öka förnybarhet i våra inköp*